

hiilineutraalisuomi.fi

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND Projekti on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän esityksen sisältö edustaa ainoastaan CANEMURE-projektin näkemyksiä ja CINEA / Komissio ei ole vastuussa esityksen sisältämän informaation mahdollisesta käytöstä.

Lapin kuntien ilmastotoimia ~2021~

Lisää maakunnan hyviä käytäntöjä löydät
[vaikuttavien ratkaisujen tietopankista - Kestävyysloikka.fi](http://kestavyysloikka.fi)

Esityksen sisältö

- ▶ Esitys sisältää erilaisia ilmastotoimia, joita on kerätty keväällä 2022:
 - ▶ Maakunnan Hinku-kuntien ilmoittamia top 3 ilmastotoimenpiteitä
 - ▶ Esitys ei välttämättä sisällä kaikkien kuntien toimenpiteitä
- ▶ Toimet ovat enimmäkseen konkreettisia ilmastotoimia, jotka on tehty vuonna 2021, mutta toimet voivat olla myös toimintamalleja, aiemmin tehtyjä, tai vasta suunnitteilla. Joissain kunnissa ei voitu vuonna 2021 tehdä resurssihaasteiden takia ollenkaan ilmastotoimia.
- ▶ **Tiedot perustuvat kuntien ja aluekoordinaattoreiden omiin ilmoituksiin. Suomen ympäristökeskus ei vastaa tietojen oikeellisuudesta.**

► Kemi

1. Uusi biolämpölaite – Kemin Energia ja Vesi Oy

- Kemin Energia ja Vesi Oy otti vuonna 2021 käyttöön uuden biolämpölaitoksen, jonka myötä Kemin kaupungin kaukolämmön CO₂-päästöt pienenevät kolmannekseen aiempaan tilanteeseen verrattuna. Uusi kaukolämpölaite ei polta turvetta eikä fossiilisia polttoaineita. Pääpolttoaineena käytetään metsähaketta ja muita puubiomassoja ja käytettävä puu hankitaan Kemin lähistöltä noin sadan kilometrin säteeltä. Puiden poltosta jäljelle jäävä tuhka käytetään sellaisenaan metsien lannoittamiseen.
- Biolämpölaitoksen 18 MW kattilalla ja 5 MW savukaasupesurilla pystytään turvaamaan koko asiakaskunnan lämmitys. Yli puolet kemiläisistä asuu kaukolämmitetyssä asunnossa. Vain kovimpina pakkasjaksoina voidaan joutua turvautumaan myös vanhaan kattilaan, jota ollaan parhaillaan muuttamassa biokattilaksi. Jo tehtyjen ja tulossa olevien muutosten seurauksena siinäkin poltetaan vuoden 2024 syksystä alkaen pelkkää puuta.
- Kaukolämmön päästöjen osuus kaupunkialueen päästöistä oli ennen uuden laitoksen käyttöönottoa vuonna 2017 48 %, joten päästövähennys on alueellisesti erittäin merkittävä ja edistää Hinku-tavoitteen saavuttamista.
- Kemin Energia ja Vesi Oy on Kemin kaupungin omistama monialaryitys, jonka toimialana ovat sähkön siirto, kaukolämmön tuotanto ja myynti sekä vesihuolto.

”Kemin kaupungin liittyminen Hinku-verkostoon vuonna 2020 on entisestään korostanut sidosryhmäyhteistyön merkitystä ilmastotyössä – ilmastoasia on kaikkien asia. Kemin kaupungilla on ollut vuodesta 2019 lähtien ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatti, joka kannustaa toimimaan kestävästi ja ympäristö huomioon ottaen laajalla rintamalla ja jatkuvasti parantaen. Ilmastoasiat pyritään ottamaan rationaalisesti huomioon kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Etenkin uusien toimintamallien kehittämisessä ja kokeiluissa hankerahoitukset ovat merkittävässä roolissa. Nämä asiat ovat vaikuttaneet merkittävästi tässä kuvattujenkin ilmastotoimien toteuttamisiin Kemin kaupungissa.”

► Kemi

2. Uusi hirsinen päiväkotito - Pajarinranta

- Kemin kaupungin arktisen puurakentamisen toimenpideohjelma, kaupungin sitoutuminen Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030 -tavoitteisiin, kaupunkistrategiaan sisältyvä Vihreä ja kestävä Kemi -toimintamalli sekä ympäristöpolitiikka ja ISO 14001 ympäristösertifikaatti ohjaavat ottamaan ympäristövaikutukset huomioon kaikessa kaupungin suunnittelussa, toiminnassa ja päätöksenteossa. Täten vuonna 2021 Kemiin valmistui tiettävästi Suomen suurin hirsirakenteinen päiväkotito, Pajarinranta.
- Päiväkodin rakentamiseen liittyviä hankintoja arvioitiin useilla vihreistä arvoista lähtevillä kriteereillä. Muun muassa rakennuksen energiatehokkuutta, sen materiaaleja ja rakennuksen koko elinkaaren hiilijalanjälkeä painotettiin. Tarjouspyynnössä myös pyydettiin tarjoajilta laskelmat niistä.
- Päiväkotirakennus kuuluu energiatehokkuusluokkaan A. Sen katolla on aurinkopaneelit ja lämmitys hoidetaan pääasiassa vesi-ilmalämpöpumpuilla. Huippuja varten rakennuksessa on mahdollista käyttää myös kaukolämpöä, joka Kemissä on fossiilitonta (ilmastotoimi 1).
- Rakennuksen energiatehokkuutta on parannettu myös kesäaikaan ajatellen: hirsipäiväkodissa on isoja ikkunoita, jotka lämmittävät tiloja auringonpaisteella runsaasti, joten lämpökuorman ja siten viilennystarpeen vähentämiseksi ikkunoissa on auringonsuojakalvot.

► Kemi

3. Hävikistä hyvikiä -toimintamalli

- Hävikistä hyvikiä -toimintamalli sai alkunsa vuonna 2019, kun Vihreä ja kestävä Kemi -hankkeessa kehitettiin Sosiaalinen keittiö -malli, joka siirrettiin vuonna 2020 Ympärivuotinen kaupunkiviljely ja lähiruuan tuotanto Kemissä -hankkeen edelleen kehitettäväksi. Vuoden 2021 aikana malli kehitettiin nykyiseen muotoonsa ja sivujuonteena ”hyvikki” -sana, joka tarkoittaa läheltä-piti-hävikkiä joka tulikin syödyksi, ilmoitettiin Kotimaisten kielten keskuksen uudissanatietokantaan.
- Hyvikki-malli toimii siten, että ”Hyvikki-hanke” noutaa sovitusti hävikkiä paikallisista marketeista. Noudettava hävikki koostuu pääasiassa kasviksista ja hedelmistä, sillä mallin yhtenä tarkoituksena on edistää kasvisruokailua. Hävikkiä noudetaan 1-2 kertaa viikossa osittain sähköavusteisella pyörällä ja toiminnan laajennuttua pääasiassa yhteistyökumppaneiden pakettiautoilla. Hankkeen toimipisteessä Jänkälässä hävikki muuttuu hyvikiiksi, kun se lajitellaan ja tarvittaessa käsitellään ja säilötään käyttökohteen mukaan:
 - Osa jaetaan yhteistyökumppaneille esimerkiksi sosiaali- ja nuorisotoimijoille, jotka joko jakavat hyvikin suoraan tarvitseville tai valmistavat yhdessä loppukäyttäjien kanssa hyvikiaterioita tai -välipaloja.
 - Osan hyvikiä käyttää hankkeen Sosiaalinen keittiö, joka valmistaa hyvikiä syötävää yhdessä erilaisten ihmisryhmien kanssa. Samalla opitaan valmistamaan ruokaa, käyttämään kasviksia monipuolisesti ja yhdessä syöminen on vielä mainio sosiaalinen tapahtuma.
 - Lisäksi hävikin vähentämisestä ja kasvisruokailun hyödyistä viestitään erilaisissa tilaisuuksissa, esimerkiksi messuilla, kouluilla, päiväkodeilla ja seminaareissa maistattamalla vaikka hyvikkismoothieta.
- Toiminnassa on mukana noin 20 organisaatiota. Vuonna 2021 hyvikiä on haettu keskimäärin 60 banaanilaatikkollista viikossa, joka litroiksi muutettuna tarkoittaa vuositasolla n. 80 000 litraa hyvikiiksi muutettua hävikkiä. Vuoden aikana Sosiaalinen keittiö on ollut joko järjestäjänä tai osallistujana noin neljässäkymmenessä tilaisuudessa ja kohdannut niissä yli 1000 ihmistä koronarajoituksesta ja live-tilaisuuksien harvinaisuudesta huolimatta. Hanke on tuottanut Hävikistä hyvikiä – Sosiaalinen keittiö -reseptivihkosen kasvien hedelmien ja marjojen käytön edistämiseksi.
- Hanke päättyy vuonna 2022, mutta yhteistyökumppanit jatkavat kehitettyä toimintaa kehittämällä sitä edelleen.

► Posio

1. Tuulivoimalat rakenteilla

- Kuntaan on rakenteilla 21 tuulivoimalaa (Murtotuuli) työt aloitettu vuonna 2021, valmistuvat 2022

2. Led-valaistus

- Olemme vaihtaneet/siirtyneet Led valaistukseen Kirkkotiellä ja Kirintövaarantiellä, eli vanhat Hgl / Sp-Na valaisimet poistettu ja uudet Ledi valaisimet tilalle. Investoinnin suuruus n. 20 000€. Olemme vaihtaneet valaisimia pikkuhiljaa vuodesta 2017.

3. Energiatehokkuuden lisääminen, automaation modernisointi

- "Automaation modernisointi on aloitettu 2021 lämmityksen ja sähkön osalta kunnan isoimpiin ja tärkeimpiin kiinteistöihin, samalla on tehostettu ilmanvaihdon ohjausta. Shniderin kanssa tehty sopimus lämmityksen ohjauksesta liittyen automaation modernisointiin joka sen nyt mahdollistaa, siinä on asetettu tavoitteeksi Schneiderille 10 % energia tehokkuuden lisääminen.- Kuntoarviot tehty 6 kiinteistöön sekä samalla energiaselvitykset."

Muita toimia

- Kuntoarviot tehty 6 kiinteistöön sekä samalla energiaselvitykset.
- Kalasatamaa on kehitetty rakentamalla kalastajille tuuli- ja jäädytyskontit satamaan, näin kalojen kuljetus autoilla Kuusamoon on saatu vähennettyä huomattavasti. Kalat jäädytetään ja säilötään satamassa ja viedään keralla etelään kun saatu kerättyä suurempi määrä.
- Lisäksi kunnan alueella on 6 yksityisen omistamaa kiinteistöä siirtynyt öljylämmityksestä maalämpöön, kunta ohjeistanut ja luvittanut vuonna 2021.